

ו' אדר ב, תשפ"ב
9 מרץ, 2022

לכבוד
חיים גבאי, מנכ"ל הגיחון
בדוא"ל

לכבוד
חברת הגיחון בע"מ
בדוא"ל

שלום רב,

הנדון: אירוע דליפת שפכים באזור נחל פרת

סימוכין: מכתב הנחיות של המשרד מיום 2.1.22
מענה הגיחון מיום 23.1.22

ביום 2.1.22 נשלח אליכם מכתב הנחיות לביצוע תחקיר על אירוע דליפת השפכים לשמורת נחל פרת.
ביום 23.1.22 נתקבל מכם מכתב מענה בנושא.

להלן התייחסותנו למכתבכם:

- בהתייחס לסעיף 3 למכתבכם, לתאגיד הגיחון אחריות למערכת המים והביוב של ירושלים. למיטב ידיעתנו, התאגיד קיבל לידיו את הטיפול במערכת הביוב בכללותה, ואחריותו אינה מתמצה בקווים העוברים בתחום השיפוט של העיר ירושלים בלבד. ככל שההסכם בין עיריית ירושלים ותאגיד הגיחון קובע, כי מתקני הביוב של העיר, החורגים מתחום השיפוט של העיר נותרים באחריותה ובטיפול של עיריית ירושלים, נא הפנו אותנו למסמך זה.
- עוד נציין, כי אחריות תאגיד הגיחון למערכת הביוב של העיר ירושלים טומנת בחובה גם אחריות למנוע כניסתו של נגר עילי לתוך מערכת הביוב, וזאת בנפרד מן האחריות למערכות הניקוז, שנותרה בידי הרשות המקומית.
- מעבר לאמור לעיל, מ.פ. שועפט וחלק משכונת ענאתא נמצאות בתחום העיר ירושלים, ולכן גם על פי תפיסתכם לגיחון אחריות על תשתית הביוב באזורים אלה. ביוב מאזורים אלה זורם באופן חופשי לוואדי אל חלף, עד לסכר שהוקם בוואדי. באם אין אפשרות לטפל במערכות הביוב בתוך השכונות, יש לבחון את ההגדלה והשדרוג של סכר התפיסה בכדי למנוע המשך זרימה בוואדי.
- בקשר לשכונות האמורות, נבקש לברר האם ספיקת השפכים המגיעה מ.פ. שועפט וענאתא באופן רגיל, שלא בתקופת הגשמים, אכן גבוהה מספיקת השפכים של פסגת זאב ונווה יעקב? האם יש לכם מדידות או הערכות של נתוני הספיקות?
- באשר לתקלות הביוב מתחת לשועפט ובוואדי אל חלף, הנזכרות במכתבכם, הן בהחלט קשורות לזרימת השפכים לנחל פרת. וואדי אל חלף מתחבר במורד לנחל זמרי ובהמשך לנחל פרת. בעת האירוע, נצפתה בוואדי זרימה משמעותית של שפכים.
- לסעיף 8 במכתבכם, התקלה בבסיס ענתות דווחה לכם עוד ביום 21.12.21 ולא ב- 24.12.21 כפי שנטען. כמו כן, השלמת הטיפול בתקלה לא הייתה ביום 26.12.21, אלא רק ביום 29.12.21 צוות של הגיחון סיים לעבוד על התקלה.
- בדומה, התקלה בכפר ענאתא דווחה לכם כבר ביום 24.12.21 ולא ביום 27.12.21 כפי שצינתם.
- סעיף 12 במכתבכם: בקו זה יש חיבור של שפכי הישוב אדם ואת. שער בנימין, חשוב שלתאגיד יהיה מיפוי עדכני של הקווים והחיבורים אליו.
- חלק מן הפעולות שצוינו במכתבכם במטרה להראות את תקינות התנהלות התאגיד אינו מסביר כיצד בכל זאת התרחשה התקלה. כך, השימוש ברחפנים לסריקת מאספי הביוב כפי שתואר במכתבכם היה אמור להראות שקו הביוב והשוחות נקברו תחת ערימות פסולת ועקב כך היה על התאגיד לפעול באופן יזום לגילוי ואיתור של תשתית הביוב **טרם האירוע**. פעולות אחרות, כגון הקמת סכרים לאיגום ושאיבה בעת תקלה, אשר טענתם כי אינם ניתנים לביצוע מטעמים שונים, התבררו בכל זאת כאפשרות שיש לשקול במסגרת וועדת היגוי שהוקמה, בה סוכם שהנושא ייבחן שוב לעומק על ידי התאגיד.

פעולה מתבקשת נוספת היתה דיווח מידי למוקד הסביבה, אך בניגוד לאמור במכתבכם בדבר שקיפות פעילותכם, התאגיד לא דיווח על התקלות במהלך האירוע למוקד הסביבה, אלא רק כמענה לפניות של נציגי רטי"ג והמשרד. רק לקראת סוף האירוע התחילו להגיע דיווחים שוטפים באופן יזום מהתאגיד.

6. באשר לנזק שנגרם לסביבה, נמצאו אי דיוקים במכתבם. הנתונים שציננתם בקשר לכמות השפכים שזרמה לסביבה מהווים הערכת חסר. לפי הספיקות שנמדדו במט"ש האוג לאורך תקופה זו, ההערכה היא שכמות השפכים שזרמה לנחל היא סביב 140,000-150,000 מ"ק. בנוסף, ערוץ נחל פרת לא שב לקדמותו. אמנם היו מס' אירועי גשם ושטפונות בנחל, אך הוא עדיין לא נקי ופעולות השיקום צפויות עוד להימשך זמן רב. אנו מקבלים את הצהרת התאגיד להשתתפות בפעולות השיקום ככל שיידרש.

סוף דבר, אנו מברכים על הקמת צוות היגוי לבחינת הפעולות הנדרשות לביצוע בכדי למנוע הישנות אירוע דומה בעתיד.

בברכה,
ש"י טולקין

מרכז בכיר שפכים, מים ונחלים

העתקים:

ראש עיריית ירושלים
ראש המועצה האזורית מטה בנימין
יו"ר תאגיד הגיחון
מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה
מנכ"לית רשות הטבע והגנים
ראש המנהל האזרחי באיו"ש
סמנכ"ל ביוב, תאגיד הגיחון
סמנכ"ל בכיר לאכיפה במשרד להגנת הסביבה
סמנכ"ל בכיר למשאבי טבע במשרד להגנת הסביבה
היועצת המשפטית
קמ"ט איכות הסביבה, מנהל אזרחי איו"ש
מנהל מחוז יו"ש ברטי"ג
מנהל המשטרה הירוקה
מנהל אגף מים, נחלים ושפכים במשרד להגנת הסביבה
מנהלת המחלקה לאיכות הסביבה בעיריית ירושלים
מנכ"ל איגוד ערים שומרון לאיכות הסביבה
נהלת מחוז ירושלים
מרכז צוות המשטרה הירוקה במחוז ירושלים
מנהל שמורת נחל פרת, רטי"ג
פקחית ניטור נחלים מחוזות ירושלים ומרכז, רטי"ג